

CUPRINS

I. Apelul la memorie: un mod de a exista	5
II. Omul fără memorie este un animal căzut.....	10
III. Despre Revoluția din 1989 la Mileanca	16
IV. Ieșirea la libertate.....	27
V. Marea adunare din curtea școlii: 24 decembrie 1989.....	35
VI. Boala mamei. Martor direct al mării mineriade din 13 – 15 iunie 1990	50
VII. Un anume mod de a depune mărturie	62
VIII. Edenul pierdut înseamnă copilăria.....	67
IX. Tatăl: modelul moral absolut.....	75
X. Câte ceva despre școală și așa-zii profesori	79
XI. Admiterea la liceu (septembrie 1968)	84
XII. Tot despre copilărie	89
XIII. Dumnezeu copiilor este singurul adevărat. Curtea lui Nicu Roseti	100
XIV. După ce luptă la mărășești, Gheorghe Manole ocupă Budapesta	113
XV. Cărțile și filmul, două mari bucurii. Biblioteca „Mihail Șolohov” de la Tătărășeni	121

XVI. Istoria, pentru copil, înseamnă doar eroism și jertfă!	133
XVII. Nicolae Huțanu. Profesorul de istorie.....	141
XVIII. Călătorie în satul lui Marin Preda (1982)	155
XIX. Șantierul naval Constanța (vara lui 1971)	170
XX. Gânduri către un prieten necunoscut.....	188
XXI. Gânduri despre „Marele Partid”. Portrete de bolșevici locali..	201
XXII. Student la Iași. Chipuri de profesori și de colegi	209
XXIII. Istorici și colegi de facultate.....	245
XXIV. Nenorocirea vine întotdeauna pe neașteptate: moartea tatălui meu	258
XXV. 17 august 1979.....	275

I.

Apelul la memorie: un mod de a exista

În ciuda prezenței, aproape perpetue, în conștiința mea a celei mai mari nenorociri, de care omul, indiferent de unde și când, se teme atât de mult - moartea - eu, în străfundurile ființei, m-am crezut, întotdeauna, nemuritor. Nu știu din ce cauză anume, dar probabilitatea de a muri mi se părea pur ipotetică. Știam că sunt pândit de pericole, pe unele le-am trăit și depășit, dar, ca și cum cineva din spatele meu mă ocrotea, eram sigur că voi ieși din orice situație dificilă cu bine. Starea aceasta de spirit, cu totul relativă, dacă zăbovesc ceva mai mult asupra trecutului, venea, cred, și din vitalitatea deosebită cu care am fost înzestrat.

Știam că moartea este cea mai mare nenorocire care se poate prăvăli peste om; am fost, ca atâția alții, golit de orice speranță și deznădăjduit pe marginea gropii odioase la moartea unor ființe pe care le-am iubit mult. Am înțeles, încă din cea mai îndepărtată copilărie, că moartea este singurul dușman pe care omul nu-l va putea birui niciodată, că ea, odată stăpână, întrerupe orice comunicare cu cel/cei pe care i-am iubit. M-am agățat, mereu, de gândul că nenorocirea cea mare peste care omul nu va fi nicicând învingător nu este decât o banală trecere spre altceva, spre un alt fel de existență. Atât cât am fost în stare am căutat flămând/insetat răspunsuri (soluții), cu privire la această problemă, la oamenii înțelepți care au trăit pe pământ. Atunci când identificam răspunsuri mă îmbărbătam și respiram adânc zicându-

III.

Despre Revoluția din 1989 la Mileanca

În vara lui 1989 am trăit o situație grea ca și cea în care mă aflu acum: mă despărțisem de o femeie pe care o iubișem mult. Tirania regimului Ceaușescu, abuzurile, odioasa lui deșănțare depășea orice limită; agonizând, umblam prin țară; încercam să observ vreun semn că poporul este gata să se revolte. Peste tot tăcere. Doar la Arad câțiva inși, și care mi s-au părut provocatori ai Securității, îmi tot spuneau că ei, cei din vestul țării, nu mai au răbdare și că se vor revolta. Recunosc, nu-mi făceam nici o iluzie că ticălosul de Tiran putea fi doborât de la putere. Prea era el, și căteaua ce-i era jumătate nefastă, sigur de sine, prea sfida el nu doar națiunea română, ci o întreagă lume. La fel, în gara Ploiești, câțiva indivizi mârâiau împotriva regimului (august '89) dar pe aceștia i-am crezut că sunt drept ceea ce se dădeau. Nu credeam că regimul comunist din România va cădea vreodată. Iar speranța mea, ca a tuturor românilor, pe atunci, se numea Ion Iliescu, de care se vorbea că va fi adus la putere de Gorbaciov.

Din 1987, când ultimul țar roșu, Gorbaciov, decide să accelereze glasnost-ul și perestroika, mi-am îndreptat toate speranțele, pentru alungarea de la putere a lui Ceaușescu, spre Moscova și U.R.S.S.. Nu mă feresc să o spun că, în acei ani, atât de grei și întunecați, vorbeam celor din jurul meu despre cât de benefică ar putea fi pentru România o invazie

XIV.

După ce luptă la Mărășești, Gheorghe Manole ocupă Budapesta

Bunicii mei, Gheorghe Manole și Vasile Câșlaru, au luptat în primul război mondial, iar de acest fapt, ei, după câte am înțeles, erau foarte mulțumiți. Nu mândri, ci mulțumiți. Noi, cei din neamul Manole, avem rădăcini vechi în Tătărașeni, de câteva sute de ani, de la 1774. De la Costică Manole, fratele cel mai mic al tatălui meu, știu că bunicul lui Gheorghe Manole, Ioan Manole, avea o grădină întinsă. Ea s-a fărâmițat, în timp, și pe cuprinsul ei au ridicat case și alții. Tot de la moș Costică Manole am aflat că Mitruță Todireasa, Ileana lui Condrea, Ghiță Nisfoianu și Ionel Ursachi și-au ridicat case pe fosta grădină a lui Ioan Manole. Tatăl lui Gheorghe Manole, Ioan Costache, a murit pe la 40 de ani, când Bătrânu' era copil, pe la 1898. Un frate de-al lui Costache Manole (nu i s-a păstrat numele), din cauza condițiilor grele de viață, a părăsit Tătărașenii stabilindu-se la Hănești.

Cât despre casa părinților, ea a fost ridicată în vara lui 1950, pe un teren cumpărat, de bunica dinspre mamă, Aglaia Câșlaru, de la o femeie din Havârna, la 1937. Prețul afacerii (l-am găsit în actul de vânzare-cumpărare, întocmit la un notar, la Darabani), a fost 500 de lei. Din actul cu pricina se înțelege că, pământul, pe care l-a vândut femeia din Havâr-